

Annikas BarnOmsorgs plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Pedagogisk omsorg

Läsår: Ht 21/Vt 22

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Pedagogisk omsorg (Familjedaghem)

Ansvariga för planen

Jörgen Persson och Annika Eklund har ett övergripande ansvar för genomförande och uppföljning av likabehandlingsplanen och åtgärder för att förebygga risken för kränkningar, diskriminering eller otillgänglighet inom verksamheten. I ansvaret ingår att alla inom enheten skall känna till och förstå innehållet i vår plan. Med "alla" menas här: Vårdnadshavare, barn, pedagoger samt övrig personal.

Vår vision

Vår ambition är att skapa en verksamhet där varje barn och personal behandlas lika och allas förutsättningar, kompetens, vilja och kunskap kommer till sin rätt oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller sexuell läggning och ålder. Alla barn i den pedagogiska omsorgen, såväl pojkar som flickor, ska få utvecklas och lära i en trygg miljö. All personal samt barn ska ha kunskap inom området likabehandling för att på rätt sätt kunna bemöta eventuell kränkande behandling. Vi eftersträvar en demokratisk miljö för samtliga i den pedagogiska omsorgen och där vi respekterar varandra och ges utrymme att utvecklas. I vår pedagogiska omsorg skall varken barn eller vuxna bli diskriminerade, trakasserade eller utsatt för kränkande behandling. Alla skall ha samma tillgänglighet till allt inom den pedagogiska omsorgen såväl ute som inne. En funktionsnedsättning skall inte vara ett hinder.

Planen gäller från

2021-08-01

Planen gäller till

2022-07-31

Läsår

Ht 21/Vt 22

Barnens delaktighet

Inför tillkomsten och vid revidering av likabehandlingsplanen har personalen samtalat med barnen om det faktum att den pedagogiska omsorgen har en likabehandlingsplan. Barnen har givits tillfälle att vara med och påverka dess innehåll.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid varje föräldramöte ges föräldrarna möjlighet att granska och påverka innehållet i likabehandlingsplanen.

Personalens delaktighet

Personal ska fått möjlighet att yttra sig runt nuläget i den pedagogiska omsorgen, samt föreslå förändringar.

Förankring av planen

Planen förankras genom att den delas ut till vårdnadshavare i samband med inskolning samt delas ut till nyanställda. Planen delas även ut till vårdnadshavare och personal efter den årliga revideringen. Vidare finns planen tillgänglig på hemsidan samt anslås i den pedagogiska omsorgen. Hos barnen förankras planen genom kontinuerliga samtal om likabehandling under året.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder diskuterades vid apt och vid föräldramötena.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Vid utvärdering av fjolårets plan deltog samtlig personal, samt representanter för vårdnadshavarna och de barn som gick över till 6 års.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi har använt kompiskort för att träna empati och respekt med barnen. Vi har varit uppmärksamma på att skapa samma möjligheter för både flickor och pojkar. Vi har uppmärksammat de tvåspråkiga barnen och föreslagit bl.a. böcker som finns utgivna både på svenska och hemspråket. Vi har anpassat vår verksamhet så alla kan delta och ingen behöver känna sig utanför. Vi har diskuterat runt vad det innebär att ha homo- och/eller bisexuella föräldrar. Vi har pratat med barnen om olika maktstrukturer som kan uppstå beroende på olika åldrar. Alla äldre barn har varit mottagliga för att diskutera runt de olika frågeställningarna och varit villiga att försöka leva upp till dem. Små barn glömmar snabbt och det vi märkt är att vi ständigt måste ta upp frågorna för att påminna dem om hur en bra kompis bör vara. Vi har haft jämn fördelning av flickor och pojkar i gruppen och därför varit extra uppmärksamma på att båda könen gavs samma möjligheter under året.

Årets plan ska utvärderas senast

2022-08-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Resultat och effekter av genomförda insatser/åtgärder kommer kontinuerligt att diskuteras vid apt och vid föräldramöten.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Jörgen Persson

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett kön.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Att ge både flickor och pojkar samma möjligheter samt förklara att vi alla har samma värde oberoende av kön. Att vi inte använder kränkande könsuttryck. Uppföljning sker kontinuerligt vid varje apt.

Insats

Vi uppmärksammar leken och ser till att alla barn får leka utan att känna sig tvingade till könsbundna lekar. Vi ser till att alla barn får delta utan att behöva känna sig kränkta beroende på trosuppfattning, kön, etnisk tillhörighet eller funktionsnedsättning.

Ansvarig

Samtlig personal ansvarar för att uppmärksamma barnens lek och vi diskuterar resultatet vid varje apt. Verksamhetschefen ansvarar för att diskussioner genomförs vid varje apt.

Datum när det ska vara klart

2022-07-31

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Vi observerar och hör från barnen hur stämningen är vid leken och om alla får delta oberoende av kön. Vi har en öppen dialog med föräldrar om hur de och barnen uppfattar leken och om de upplever att barnen leker könsbundet. Vi har regelbundna intervjuer med barnen om hur de upplever leken och ev. könsbundenhet. Personalen diskuterar vid varje apt sina iakttagelser.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnens delaktighet har varit/är genom kompisamtal och intervjuer. Vi observerar/hjälper när barnen leker. Vi dokumenterar ev. händelser. Föräldrar pratar vi med vid lämning/hämtning och vid utvecklingssamtalen samt vid föräldramötena.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Genom personalmöten, diskussioner och observationer av barnen.

Resultat och analys

Vi har märkt att pojkarna ibland säger att flickor inte kan vara med i leken medan flickorna gärna låter pojkarna vara med i sin lek. Vid diskussioner med barnen säger båda att det andra könet gärna får vara med och pojkarna har svårt att förklara varför de inte alltid låter flickorna vara med.

Förebyggande åtgärder

Namn

Könsmärkta lekar.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Barnen ska ha lika handlingsutrymme i alla situationer och miljöer oavsett kön. De ska välja sina lekar utifrån sina intressen utan att bli begränsade av traditionella könsmonster.

Utvärderingen sker genom kontinuerliga observationer avseende barns fria lekar i rummen samt vid uteleken. Resultaten från observationerna presenteras vid varje apt.

Åtgärd

Vi går aktivt in i situationer där pojkar utesluter flickor från sina aktiviteter med hänvisning att de är flickor och i situationer där flickor utesluter pojkar. Vi ger barn som bryter könsbundna lekmönster positiv bekräftelse. Vi genomför kontinuerliga observationer avseende barns fria lekar inomhus och utomhus.

Motivera åtgärd

Vi har märkt att det är mest pojkar som utestänger flickor från leken. I intervjuer som vi har genomfört uttrycker pojkar att flickor gärna får vara med och kan inte förklara varför de inte alltid låter dem delta fast flickorna gärna vill.

Ansvarig

Samtlig personal ansvarar för att åtgärder genomförs och resultaten redovisas vid varje apt. Verksamhetschefen har det slutgiltiga ansvaret för åtgärder.

Datum när det ska vara klart

2022-07-31

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling i vår pedagogiska omsorg.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Personalen håller god uppsikt över alla platser där barn leker inom- och utomhus. Vi diskuterar dagligen barnen och ev. situationer som uppstår. Vi har planering 1 timma/vecka då vi går igenom gruppen/grupperna eller då behov och en situation uppstått. Utvecklingssamtal en gång/termin med vårdnadshavare. Om vårdnadshavare eller personal upptäckt en situation, tas detta upp direkt.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Kontaktpersoner: Hela personalgruppen. Föräldrarna får själva välja vem i personalen som dom har förtroende för.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Problemet upptäcks. Samtal med barn i omedelbar händelse. Diskuterar i arbetslaget. Kontakt med vårdnadshavare. Handlingsplan upprättas ihop med vårdnadshavare (muntligt eller skriftligt). Iakttar, observerar och arbetar efter handlingsplanen. Uppföljning i arbetslaget. Uppföljning med vårdnadshavare.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Agera skyndsamt, informera verksamhetschefen som startar en utredning, arbetsrättslig åtgärd vidtas, facklig kontakt (innan varning).

Rutiner för uppföljning

Diskussion mellan verksamhetschef och personalen.

Rutiner för dokumentation

En handlingsplan upprättas.

Åtgärderna dokumenteras skriftligt.

Ansvarsförhållande

Verksamhetschefen i den pedagogiska omsorgen har ansvaret för att åtgärderna dokumenteras, men hela arbetslaget/lagen hjälps åt att dokumentera. Verksamhetschefen har ansvaret för att åtgärder vidtas och för uppföljning av insatta åtgärder.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika

sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]